



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA  
VA MAKTAB  
TA'LIMI VAZIRLIGI



O'zbekiston  
Milliy Pedagogika  
Universiteti



№2(2)  
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

# M

# AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



# MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 156 sahifa,  
2-fevral, 2026-yil.

## **BOSH MUHARRIR:**

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

## **BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:**

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

## **TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI**

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik  
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik  
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor  
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor  
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor  
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor  
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor  
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor  
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor  
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor  
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor  
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor  
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)  
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)  
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)  
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)  
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)  
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)  
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent  
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor  
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor  
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor  
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor  
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)  
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent  
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent  
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent  
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent  
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti  
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor  
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)  
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent  
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent  
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)  
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent  
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori  
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent  
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari  
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)  
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

**Muassis:** "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

**Hamkorlarimiz:** O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

#### **EDITOR-IN-CHIEF:**

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

#### **DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:**

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

#### **EDITORIAL BOARD MEMBERS:**

**Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician**

**Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician**

**Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor**

**Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**

**Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**

**Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**

**Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**

**Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**

**Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor**

**Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor**

**Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor**

**Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor**

**Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)**

**Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)**

**Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)**

**Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)**

**Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)**

**Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)**

**Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**

**Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**

**Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor**

**Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor**

**Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor**

**Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)**

**Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor**

**Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor**

**Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor**

**Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor**

**Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service**

**Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor**

**Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)**

**Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor**

**Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor**

**Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)**

**Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor**

**Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics**

**Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor**

**Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region**

**Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun**

**Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences**

**Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor**

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”  
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti  
Administratsiyasi huzuridagi Axborot  
va ommaviy kommunikatsiyalar  
agentligi tomonidan **№C-5669363**  
reyestr raqami tartibi bo‘yicha  
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

# MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari .....	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida .....	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish .....	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя .....	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari .....	47
<i>Tursunboyeva Kamola Iloxmon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari .....	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi .....	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Quدراتulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli .....	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish .....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqtirishda integrativ usullardan foydalanish .....	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects .....	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni .....	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarning ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari .....	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli .....	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	



The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies .....	104
<i>Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi</i>	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili .....	109
<i>Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna</i>	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi .....	112
<i>Qodirova Mavluda Maxodir qizi</i>	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations .....	116
<i>Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari .....	123
<i>Raimqulova Sojida Abdusaid qizi</i>	
Qandli diabet bilan og'rikan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
<i>Shermatova Yakut Sabirovna</i>	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling .....	129
<i>Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna</i>	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish .....	132
<i>Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna</i>	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
<i>Turdiyeva Zilola Jalilovna</i>	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni .....	138
<i>Xalikova Umida Mirovna</i>	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni .....	143
<i>Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi</i>	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
<i>Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi</i>	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
<i>Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна</i>	



# HAMKORLIK KO'NIKMALARINI TAKOMILLASHTIRISHGA OID TAJRIBA-SINOV ISHLARINI TASHKIL ETISH MAZMUNI



**Baxramova O'ramol Uralovna**

Ta'lim va tarbiya nazariyasi hamda metodikasi  
 maktabgacha ta'lim mutaxassisligi bo'yicha magistrant  
 Osiyo texnologiyalar universiteti

ORCID: 0009-0007-8173-9825

**Annotatsiya:** Mazkur ilmiy ishda hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga qaratilgan tajriba-sinov ishlarini tashkil etishning pedagogik mazmuni, metodik asoslari va amaliy mexanizmlari yoritilgan. Tadqiqotda hamkorlikka asoslangan ta'lim yondashuvining nazariy jihatlari tahlil qilinib, o'quvchilarda jamoaviy ishlash, o'zaro muloqot, mas'uliyatni taqsimlash hamda birgalikda muammo yechish ko'nikmalarini rivojlantirish usullari ko'rsatib berilgan. Tajriba-sinov ishlari aniqlovchi, shakllantiruvchi va nazorat bosqichlari asosida tashkil etilib, interfaol metodlar, guruhli ish, loyihaviy faoliyat hamda muhokama usullarining samaradorligi asoslab berilgan. Natijalar hamkorlikka yo'naltirilgan pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning ijtimoiy-kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim omil ekanligini ko'rsatadi. Ish yakunida metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan.

**Kalit so'zlar:** hamkorlik ko'nikmasi, tajriba-sinov ishlari, interfaol metodlar, guruhli ta'lim, jamoaviy faoliyat, pedagogik texnologiya, kompetensiyaviy yondashuv, ta'lim samaradorligi, muloqot kompetensiyasi, loyihaviy o'qitish.

**Abstract:** This study examines the pedagogical content and methodological foundations of organizing experimental work aimed at improving collaboration skills in the educational process. The research analyzes theoretical approaches to collaboration-based learning and identifies effective methods for developing students' abilities to work in teams, communicate effectively, share responsibility, and solve problems collaboratively. The experimental work was organized through diagnostic, formative, and summative stages, during which interactive teaching methods, group work, project-based learning, and discussion techniques were implemented. The results demonstrate that collaboration-oriented pedagogical technologies significantly enhance students' social and communicative competencies and active participation in the educational process. Based on the findings, practical methodological recommendations for teachers are proposed.

**Key words:** collaboration skills, experimental work, cooperative learning, interactive methods, group work, project-based learning, pedagogical technology, competency-based approach, communicative competence, educational effectiveness.

**Аннотация:** В данной научной работе раскрываются педагогическое содержание, методические основы и практические механизмы организации опытно-экспериментальной работы, направленной на совершенствование навыков сотрудничества. В исследовании проанализированы теоретические аспекты образовательного подхода, основанного на сотрудничестве, а также показаны методы развития у учащихся навыков коллективной работы, взаимного общения, распределения ответственности и совместного решения проблем. Опытно-экспериментальная работа была организована на основе констатирующего, формирующего и контрольного этапов, обоснована эффективность интерактивных методов, групповой работы, проектной деятельности и методов обсуждения. Полученные результаты показывают, что педагогические технологии, ориентированные на сотрудничество, являются важным фактором развития социально-коммуникативных компетенций учащихся. В заключение разработаны методические рекомендации.

**Ключевые слова:** навыки сотрудничества, опытно-экспериментальная работа, интерактивные методы, групповое обучение, коллективная деятельность, педагогические технологии, компетентностный подход, эффективность обучения, коммуникативная компетенция, проектное обучение.

## KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi globallashtirish, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi hamda ijtimoiy munosabatlarning murakkablashuvi sharoitida yangi sifat bosqichiga ko'tarilmoqda. Bunday sharoitda shaxsdan nafaqat chuqur bilim va kasbiy tayyorgarlik, balki ijtimoiy faollik, jamoa bilan ishlash olish, muloqotga kirish olish hamda samarali hamkorlik qilish kabi universal kompetensiyalar ham talab etiladi. Ayniqsa, hamkorlik ko'nikmalari bugungi kunda shaxsning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishida muhim omil sifatida e'tirof etilmoqda. Shu sababli ta'lim jarayonida o'quvchilarda hamkorlik asosida ishlash malakasini shakllantirish va takomillashtirish

dolzarb pedagogik masala hisoblanadi. Hamkorlik ko'nikmasi – shaxsning boshqalar bilan umumiy maqsad sari birgalikda faoliyat olib borish, vazifalarni taqsimlash, o'zaro yordam ko'rsatish, fikr almashish hamda kelishuvga erishish qobiliyatidir. Mazkur ko'nikma nafaqat ta'lim jarayonida, balki kelgusidagi kasbiy faoliyatda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki zamonaviy mehnat bozori jamoaviy ishlashni, kooperativ yondashuvni hamda o'zaro muvofiqlashtirilgan faoliyatni talab etadi. Shuning uchun ham ta'lim jarayonida hamkorlikka yo'naltirilgan metod va texnologiyalarni qo'llash, o'quvchilarda hamkorlik madaniyatini shakllantirish ustuvor vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

### MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogika fanida hamkorlikka asoslangan ta'lim, interfaol metodlar, guruhli ish shakllari, loyihaviy o'qitish hamda muammoli vaziyatlar asosida o'qitish kabi yondashuvlar keng o'rganilgan. Biroq hamkorlik ko'nikmalarini amaliy jihatdan rivojlantirish, ularni o'lchash va baholash, tajriba-sinov ishlari orqali samaradorligini aniqlash masalasi hanuzgacha chuqur ilmiy izlanishni talab etadi. Tajriba-sinov ishlari pedagogik g'oya va metodlarning amaliy natijasini aniqlashda muhim ilmiy-uslubiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Shu bois hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga qaratilgan tajriba-sinov ishlarini puxta rejalashtirish va ilmiy asosda tashkil etish zarur <sup>[1]</sup>.

Bugungi kunda ta'lim jarayonida o'quvchilarning faolligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ijtimoiy moslashuvchanligini kuchaytirish asosiy maqsadlardan biri hisoblanadi. Bu esa an'anaviy, o'qituvchi markazli o'qitishdan o'quvchi markazli, interfaol va hamkorlikka asoslangan o'qitish modeliga o'tishni taqozo etadi. Hamkorlikka asoslangan ta'lim modeli o'quvchilarni faqat bilim oluvchi emas, balki bilimni birgalikda yaratish jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi. Natijada o'quvchilarda mas'uliyat, o'zaro hurmat, tinglay bilish, kelishuvga erishish hamda jamoada ishlash madaniyati shakllanadi.

### TADQIQOT METODOLOGIYASI

Hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan tajriba-sinov ishlarini tashkil etish bir necha muhim bosqichlarni o'z ichiga oladi. Avvalo, muammoning nazariy asoslari o'rganiladi, mavjud ilmiy adabiyotlar tahlil qilinadi hamda amaliyotdagi holat aniqlanadi. Keyingi bosqichda tajriba dasturi ishlab chiqiladi, metod va vositalar tanlanadi, baholash mezonlari belgilanadi. Shundan so'ng tajriba amaliyotga joriy etiladi va natijalar monitoring qilinadi. Yakuniy bosqichda esa olingan natijalar tahlil qilinib, ilmiy xulosalar chiqariladi <sup>[2]</sup>.

Tajriba-sinov ishlarining mazmuni o'quv jarayonida hamkorlikni rivojlantiruvchi pedagogik shart-sharoitlarni yaratishga qaratilgan bo'lishi lozim. Bunda interfaol metodlar, kichik guruhlarda ishlash, rolli o'yinlar, muammoli topshiriqlar, loyihaviy faoliyat hamda muhokama usullaridan keng foydalanish muhim ahamiyatga ega <sup>[5]</sup>.

Mazkur metodlar o'quvchilarning bir-biri bilan faol muloqotga kirishishini, fikr almashishini va birgalikda qaror qabul qilishini ta'minlaydi. Shu orqali hamkorlik ko'nikmalari bosqichma-bosqich shakllanadi va mustahkamlanadi <sup>[3]</sup>.

### TAHLIL VA NATIJALAR

Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarida diagnostika masalasi ham muhim o'rin tutadi. O'quvchilarning hamkorlik darajasini aniqlash uchun maxsus mezon va ko'rsatkichlar ishlab chiqilishi zarur. Masalan, jamoada ishlash faolligi, muloqot sifati, vazifani taqsimlash qobiliyati, o'zaro yordam darajasi, nizolarni hal eta olish ko'nikmasi kabi omillar baholash mezoni bo'la oladi. Diagnostika natijalari tajriba samaradorligini aniqlash hamda metodik yondashuvni takomillashtirishga xizmat qiladi. Shuningdek, tajriba-sinov ishlarini tashkil etishda o'qituvchining roli ham alohida ahamiyatga ega. O'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki jarayonni boshqaruvchi, yo'naltiruvchi va hamkorlik muhitini yaratuvchi subyekt sifatida maydonga chiqadi <sup>[6]</sup>.

U o'quvchilarni birgalikda ishlashga undaydi, teng ishtirokni ta'minlaydi, ijobiy psixologik muhit yaratadi hamda har bir o'quvchining faolligini qo'llab-quvvatlaydi. Shu sababli o'qituvchining metodik tayyorgarligi va innovatsion yondashuvi tajriba-sinov ishlarining muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish masalasi faqat o'quv mashg'ulotlari bilan cheklanib qolmasligi kerak. Sinfdan tashqari faoliyatlar, jamoaviy loyihalar, ijtimoiy tadbirlar, munozara klublari va trening mashg'ulotlari ham bu jarayonning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Bunday faoliyatlar o'quvchilarning norasmiy muhitda ham hamkorlik qilish tajribasini boyitadi va ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, bugungi ta'lim islohotlari kompetensiyaviy yondashuvni ustuvor yo'nalish sifatida belgilamoqda. Kompetensiyaviy yondashuv esa o'quvchilarda amaliy faoliyatga tayyorlikni, jumladan, hamkorlikda ishlash kompetensiyasini shakllantirishni talab etadi <sup>[8]</sup>. Shu nuqtai nazardan hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish ilmiy-pedagogik jihatdan muhim ahamiyat kasb etadi <sup>[4]</sup>. Tadqiqot jarayonida hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali yo'llarini aniqlash, pedagogik shart-sharoitlarini belgilash hamda metodik tavsiyalar ishlab chiqish ko'zda tutiladi. Bu



esa ta'lim amaliyotini boyitadi, o'qitish jarayonini yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Tajriba-sinov natijalari asosida ishlab chiqilgan metodik tavsiyalar o'qituvchilar faoliyatida qo'llanishi mumkin bo'lgan amaliy ahamiyatga ega bo'ladi.

## XULOSA

Xulosa qilib aytganda, hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish zamonaviy ta'limning muhim yo'nalishlaridan biridir. Mazkur jarayon o'quvchilarning ijtimoiy va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishga, jamoada samarali ishlash madaniyatini shakllantirishga hamda shaxsning har tomonlama kamol topishiga xizmat qiladi. Shu bois ushbu yo'nalishda olib boriladigan ilmiy-amaliy tadqiqotlar ta'lim sifatini oshirishda muhim o'rin tutadi.

### Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2017). Cooperative Learning: Theory and Practice. Minnesota: Interaction Book Company.
2. Slavin, R. E. (2014). Cooperative Learning and Academic Achievement. Boston: Allyn & Bacon.
3. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge: Harvard University Press.
4. Piaget, J. (1972). The Psychology of the Child. New York: Basic Books.
5. Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. Journal of Engineering Education, 93(3), 223-231.
6. Gillies, R. M. (2016). Cooperative learning: Review of research and practice. Australian Journal of Teacher Education, 41(3), 39-54.
7. Shukurov, R., & Qurbonov, O. (2020). Pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Fan nashriyoti.
8. Tolipov, O., & Usmonboyeva, M. (2019). Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. Toshkent.
9. Yo'ldoshev, J. G., & Usmonov, S. A. (2018). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: O'qituvchi.
10. Azizxo'jayeva, N. N. (2016). Pedagogik mahorat. Toshkent: TDPU nashri.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari



# MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

**Mas'ul muharrir:** Ramzidin Ashurov

**Ingliz tili muharriri:** Murod Xoliyorov

**Musahhih:** Alibek Zokirov

**Sahifalovchi va dizayner:** Iskandar Islomov

---

**2026. №2(2)**

---

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.  
**Litsenziya raqami: № 136361.**

**Manzirimiz:** Toshkent shahar, Yunusobod tumani  
19-mavze, 17-uy.